Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap*

**Monumentnummer*: 512571**

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

| | |
|---|---|
| Status | rijksmonument |
| Inschrijving register* | 14 september 1999 |
| Kadaster deel/nr | 82798/19 |

| *Woonplaats** | *Gemeente** | *Provincie** |
|---|---|---|
| Aldtsjerk | Tytsjerksteradiel | Fryslân |

| *Locatienaam* | *Locatieomschrijving* |
|---|---|
| Aldtsjerk | |

| *Kadastrale gemeente** | *Sectie** | *Kadastraal object** | *Appartement aanduiding* | *Grondperceel* |
|---|---|---|---|---|
| Giekerk | F | | | 984 |

*Omschrijving***

Inleiding

BOSWACHTERS-/TUINMANSWONING in Chaletstijl oorspronkelijk behorend bij Sminiastate. In 1889 gaf de toenmalige eigenaar van de state, G. Buma, de architect H.H. Kramer (1878-1934) uit Leeuwarden opdracht een tuinmanswoning te ontwerpen. De timmerman/aannemer Roelof Annes de Jong uit Oenkerk bouwde de woning in 1890. Het huis staat naast de ingang van de zogenaamde Turkije- en Griekenland bossen die door de familie Van Sminia zijn aangelegd. Een lage heg vormt de erfscheiding langs de openbare weg. Een smal smeedijzeren spijlenHEK geeft toegang tot het pad naar de voordeur, de oprit langs de zuidgevel van het huis wordt afgesloten met een ijzeren inrijhek waarin de naam Bosk-Ein is verwerkt. Het hekwerk is eenvoudig afgewerkt. Wijzigingen: het oorspronkelijke metselwerk met gevelbanden is wit geschilderd; de oorspronkelijke roedeverdeling van de vensters is grotendeels verdwenen.

Omschrijving

Het wit geschilderde woonhuis van één bouwlaag op L-vormige plattegrond onder twee kruisende zadeldaken is gedekt met zwarte Lucas IJsbrand pannen; uitkragende dakschilden op geprofileerde houten consoles; een schoorsteen van bruine baksteen met keramische rookverdeler; op de kruising van de zadeldaken een houten piron.

Aan de voor- en linkergevel zijn risalerende topgevels met identieke gevelindeling. Geveltoppen met uitkragend sierspant in de vorm van een aan de bovenzijde afgeknotte driepasboog. Het spant rust op geprofileerde schoren en is ingevuld met latwerk. Op de nok een decoratieve gevelmakelaar. In het spant aan de voorgevel hangt een bordje met de naam Bosk-Ein. De begane grondvensters in de risalieten bestaan uit een grote -gewijzigde- vensterruit met luiken onder drieruits bovenlicht. Boven deze vensterpartijen zijn kleine balkons met geprofileerd lattenhek en vergulde sierbollen op de hoekbalusters; openslaande balkondeuren onder tweeruits bovenlicht.

In de voorgevel de entree met originele paneeldeur onder tweeruits bovenlicht. Alle vensterpartijen zijn met al dan niet onderverdeeld bovenlicht en luiken. Boven de vensters en entreepartijen strekken van verschillende boogvormen in schoon metselwerk van bruine baksteen. Tegen de achtergevel is een eenvoudige aanbouw onder plat dak (1969).

Waardering

De voormalige tuinmanswoning uit 1890 is van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als karakteristiek voorbeeld van een tuinmanswoning, behorend bij een state, aan het eind van de negentiende eeuw;

- als het enige gebouw dat nog herinnert aan het bestaan van de Sminiastate;

- vanwege de bouwstijl, waarin elementen van de Chaletstijl zijn toegepast;

- vanwege de detaillering en de ornamentiek;

- vanwege de ruimtelijke en functionele samenhang met de achtergelegen Turkije- en Griekenland bossen.

| *Hoofdcategorie* | *Subcategorie* | *Functie* |
|---|---|---|
| Kastelen, landhuizen en parken | Bijgebouwen kastelen enz. | Tuinmanswoning(L) |